

Stručni rad

Suvenir: Priča o kulturi, tradiciji i uspomenama

Nataša Bezić

Osnovna škola Mate Balote Buje

Sažetak

Likovna kultura ima ključnu ulogu u razvoju kreativnosti i izražajnosti kod učenika. Kroz likovne aktivnosti učenici razvijaju sposobnost slobodnog izražavanja misli, emocija i ideja, što potiče njihovu maštu i originalnost. Kreativno razmišljanje, koje se njeguje putem likovne kulture, ne doprinosi samo umjetničkom izrazu već i inovativnom pristupu rješavanju problema u svakodnevnom životu. Osim što razvija individualnu kreativnost, likovna kultura pomaže učenicima da upoznaju i cijene kulturnu baštinu. Uvođenjem u bogatstvo lokalnih kulturnih vrijednosti, tradicija i umjetničkih djela, učenici stječu dublje razumijevanje vlastitog identiteta i korijena. Kroz istraživanje i praktične projekte, učenici uče cijeniti raznolikost i ulogu kulture baštine u oblikovanju zajednice.

Želja za povezivanjem lokalnih vrijednosti zavičaja s inovativnim, dječjim aspektom turističke promocije dala je poticaj i ideju za oblikovanjem originalnog suvenira našeg grada. Likovna je kultura tako postala most između prošlosti i budućnosti.

Ključne riječi: suvenir, likovna kultura, kulturna baština, lokalni identitet

1. Uvod

Suvenir je predmet koji nosi sa sobom sjećanje na određeno mjesto, događaj ili kulturu. Njegova osnovna svrha je evocirati uspomene na posjet nekom mjestu, a često ima i funkciju čuvara kulturnog identiteta i tradicije. Izraz „suvenir“ potječe iz francuske riječi „souvenir“ te znači sjećanje ili uspomena. Suveniri se mogu pronaći u različitim oblicima i materijalima – od ručno izrađenih predmeta i lokalnih umjetnina do masovno proizvedenih proizvoda poput magneti, razglednica i majica. Suveniri nisu samo predmeti – oni prenose priče o ljudima i mjestima. Kroz suvenir možemo upoznati lokalnu povijest, običaje, vjerovanja i tradiciju. Izrada suvenira u osnovnoj školi može biti kreativna i edukativna aktivnost koja uključuje razne tehničke i umjetničke vještine. Najčešći materijali koji se koriste u školi za izradu suvenira su papir (razglednice s lokalnim motivima, origami ili trodimenzionalni dekorativni predmeti), glina (minijaturne skulpture, reljefi, ukrasni magneti), prirodni materijali (ukrasni predmeti od drva, oslikani kamenčići, aromatično bilje u vrećicama), tekstil (platnene torbe, šivani ukrasi, nakit, majice), reciklirani materijali (ukrasne staklenke, privjesci, kolaži i mozaici) te gastronomski suveniri (začinski paketići, keksi i sl.).

2. Postupak istraživanja

Da bi učenici mogli osmisлити originalan suvenir, nužno je sagledati suvenir iz pozicije kreatora, upoznati se s najvažnijim lokacijama na području Bujštine, upoznati povijesne, kulturne i umjetničke vrijednosti, sagledati međusobne odnose tradicije i suvremenosti te ekonomske i ekološke aspekte turističke promocije.

U prvom dijelu istraživanja učenici 8. razreda na satu povijesti istražuju povijesne i kulturne znamenitosti grada, obilaze teren te fotografiraju najvažnije lokacije u gradu. Pojedini učenici pripremaju prezentacije o kulturnim i povijesnim spomenicima grada, te ih prezentiraju ostalim vršnjacima na terenu. Grad Buje je manji gradić pa se u blok satu mogu obići svi važni lokaliteti. Cilj je osvijestiti ljubav učenika prema zavičaju koji je prepun divnih legendi, građevina, prirodnih ljepota, a što je najvažnije vrijednih i poštenih ljudi čije su sudbine utkane u grad.

Na satu likovne kulture uče što je suvenir i čemu služi. Sami istražuju različite primjere suvenira koje imaju u svojim domovima, fotografiraju ih ili donose u školu kako bi razgovarali o njima. Učenici promatraju različite predmete kiča i

uspoređuju ih s umjetničkim djelom. Cilj je osvijestiti ih da kritički razmišljaju o predmetima koji nas okružuju. Bitno je razlikovati kič od predmeta s određenom estetskom kvalitetom. Sljedeći je korak istražiti ima li grad Buje suvenir, analizirati ga te vidjeti na koji način bi se suvenir mogao poboljšati. Interesantno je kako učenici veoma brzo shvate što je kič, a što kvalitetan suvenir.

3. Postupak stvaranja

Ideja je bila da svi učenici predmetne nastave crtaju, slikaju, stvaraju i oblikuju ideje za budući suvenir u različitim likovnim tehnikama i različitim zadacima čija je zajednička tema bila grad Buje. Ti su nam likovni radovi poslužili kao vizualno rješenje u kreiranju majica, torbi i razglednica našeg grada.

3.1. Kako vidim svoj grad- vizualna poruka

Učenici petog razreda razradili su temu *Umjetnost i zajednica* te podtemu *Vizualna komunikacija*. Likovni rad trebao je prikazati ideju za razglednicu. Slikali su likovnom tehnikom pastel, a vizualni jezik koji smo obradili bio je kontrast toplo-hladno.

Slika 1: Likovni radovi učenika 5.razreda, pastel.

Ideje za razglednice i torbe radili smo u šestom razredu. Tema je bila *Oblik i funkcija*, a podtema *Geometrija u arhitekturi*. Učenici su pozitivan i negativan prostor plohe prikazali u tehnici kolaža.

Slika 2: Likovni radovi učenika 6.razreda, kolaž.

U sedmom razredu razradili smo temu *Komunikacija i životno okruženje* te podtemu *Vizualni identitet grada Buja*. Učenici su spojili tekst i figurativne elemente u maštovit natpis koji ukratko svojom simbolikom priča priču o legendama ili običajima našeg grada. Likovna tehnika bila je akvarel i tuš i pero, a vizualni jezik *Ritam na plohi*. Neki od radova poslužili su za dizajn majica.

Slika 3: Likovni radovi učenika 7.razreda, akvarel, tuš i pero.

Najviše zadataka obradili su učenici osmog razreda. Prvi je bio rad pastelom, tema *Umjetnost i zajednica*, a podtema *Boja, dimenzija boja*. U ovom su zadatku učenici prikazali stari dio grada u kolorističkoj perspektivi. Radovi su poslužili kao osnova za dizajn razglednica

Slika 4: Likovni radovi učenika 8.razreda, pastel.

Sljedeći je zadatak bio rad u linorezu. Obradili smo temu: *Osobno i društveno*, a podtemu *Srednjovjekovni inicijal, glagoljica*. Likovni zadatak bio je kontrast tekstura. Učenici su mogli birati između četiri znaka koje smo kasnije ujedinili u dizajnu za majice i torbe, a predstavljala su natpis Buje u glagoljici.

Slika 5: Inicijal u glagoljici, linorez, 8. razred.

Posljednji zadatak radili su kombinacijom kolaža i krede. Tema je bila *Identitet i pop kultura*, podtema *Tekstilni dizajn*. Učenici su rekompozicijom fotografije portala crkve Sv.Servula u Bujama te ritmom oblika i crta osmislili dizajn za majice.

Slika 6: Likovni radovi učenika 8.razreda, kolaž i kreda.

3.2. Oblikovanje suvenira

Likovne radove smo fotografirali, te digitalno obradili kako bi dizajnirali razglednice, torbe i majice. Tijekom sata Informatike, učenici su stvorili digitalne razglednice grada Buja, integrirali su različite tehnike grafičkog oblikovanja, uključujući izrezivanje, kontrolu kontrasta, umetanje oblika i teksta. Razglednice smo isprintali na tanji karton.

Slika 7: Gotove razglednice

U Likovnoj radionici (INA) učenici su se prvi put susreli s tehnikom sitotisak. Ručno su otiskivali prethodno pripremljena sita. Koristili smo boje plastisol, koje se moraju nakon otiskivanja peći u rerni (1,5 min.), jako su otporne na pranje. Učenicima je ovo bilo jedno izvanredno iskustvo. Otisnuli smo više desetaka

majica i platnenih torbi koje smo na kraju školske godine izložili na prodajnoj izložbi.

Slika 8: Postupak otiskivanja u sitotisku

Slika 9: Majice suveniri

Slika 10: Torbe suvenir.

Slika 11: Izloženi proizvodi u gradskoj galeriji u Bujama.

4. Zaključak

Rad na ovom projektu pokazao je koliko je važna kreativnost, suradnja i zajednički trud u postizanju ciljeva. Kroz osmišljavanje suvenira koji predstavlja naš grad, učenici su imali priliku istražiti lokalnu povijest, kulturu i posebnosti, te na inovativan način predstaviti svoje ideje. Osim što smo stvorili završni proizvod na koji su svi ponosni, učenici su razvili vještine timskog rada, komunikacije i praktične primjene naučenog gradiva. Ovaj projekt ne samo da je obogatio njihovo znanje, već je i dodatno potaknuo osjećaj pripadnosti i ponosa prema svom gradu. Smatram da ovakvi projekti mogu biti inspiracija za buduće školske aktivnosti koje povezuju učenje, stvaralaštvo i lokalnu zajednicu.

5. Popis literature

[1.] Dr.sc.Marija Geiger Zeman, dr.sc.Zdenko Zeman, Suveniri- simboli lokalnih identiteta, ekspresije kulturne baštine i promotori turizma (2011.), Hrvatska znanstvena bibliografija URL:

http://bib.irb.hr/datoteka/537823.D44_GeigerZeman_Zeman.pdf